

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

**Gimnazjum Nr 1 z Oddziałami Dwujęzycznymi
im. Roberta Schumana w Warszawie**

Opracował zespół:

Jadwiga Jarmuła
Marta Dutkowska-Szyk
Dorota Sobczyńska
Wioletta Krezymon

- I. WSTĘP
- II. CHARAKTERYSTYKA OKRESU ROZWOJOWEGO
- III. PODSTAWY PRAWNE
- IV. DIAGNOZA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH
- V. CELE SZKOLNEJ PROFILAKTYKI
- VI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH
- VII. OCZEKIWANE EFEKTY
- VIII. EWALUACJA
- IX. PLANOWANE PROCEDURY POSTĘPOWANIA
- X. LEKTURY DOSTĘPNE W BIBLIOTECIE SZKOLNEJ, ZALECANE DO UZUPEŁNIANIA ZROZUMIENIA PORUSZANYCH PROBLEMÓW

I. WSTĘP

Szkoła realizując zadania dydaktyczno-wychowawcze wspiera wszechstronny rozwój ucznia, wyposażając go w wiedzę, rozwijając postawy i zachowania cenione i pożądane w społeczeństwie. Do realizacji tych zadań konieczne jest opracowanie takich programów wychowawczych i profilaktyki, które wyposażą ucznia w wiedzę i umiejętności niezbędne w budowaniu dojrzałej osobowości, nauczanie postaw asertywnych w sytuacjach zagrożeń, rozumienie oraz umiejętne stosowanie norm społecznych i systemu wartości.

Wychowanie jest stałym procesem doskonalenia się wychowanka, który przez swoje wybory i działania rozwija się i usprawnia swoje ludzkie zdolności do bycia w pełni człowiekiem. Profilaktyka ma za zadanie chronić człowieka w rozwoju przed zagrożeniami i reagować na nie. Jest także uzupełnieniem programu wychowawczego; bez wychowania nie istnieje.

Tworząc szkolny program profilaktyki przyjęto następujące założenia:

- Pierwszym zasadniczym założeniem, a zarazem fundamentem programu jest współdziałanie na zasadach dobrowolności i partnerstwa społeczności uczniowskiej, rodziców i grona pedagogicznego.
- Drugim założeniem programu jest współdziałanie szkoły z instytucjami i organizacjami zainteresowanymi minimalizowaniem zjawisk patologicznych oraz wypracowanie takich metod współpracy, które przyczynia się do lepszego, efektywnego zapobiegania tym niekorzystnym zjawiskom.

II. CHARAKTERYSTYKA OKRESU ROZWOJOWEGO

1. Spośród wszystkich faz rozwojowych okres dojrzewania stanowi szczególną fazę w życiu człowieka

Z perspektywy społecznej dokonują się w nim zmiany w obrazie siebie, formują się nowe wzorce relacji interpersonalnych, wzrasta liczba i jakość nowych doświadczeń osobistych i społecznych. Rozwijane są w tym czasie umiejętności pozwalające na kształtowanie poczucia własnej kompetencji. Młody człowiek osiąga nowy status społeczny, zwiększają się jego możliwości osiągania celów, otrzymywania wzmocnień i kształtowania nowych zachowań.

2. Wiek 13-16 lat określa się jako okres ryzyka ze względu na podejmowanie przez młodzież zachowań problemowych. Szkoła, ze względu na spędzanie w niej znacznej części aktywnego życia młodzieży, jest głównym terenem działań profilaktycznych. Tu spotykają się najważniejsze dla młodego człowieka osoby dorosłe, rodzice, nauczyciele.

III. PODSTAWY PRAWNE

Podstawą prawną programu profilaktyki są następujące akty prawne:

- 1). Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dn. Kwietnia 1997r.
- 2). Rozporządzenie MENiS z dnia 26 lutego 2002r w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół;
- 3). Rozporządzenie MENiS z dnia 31stycznia 2002r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół;
- 4). Konwencja o Prawach Dziecka;
- 5). Polska Deklaracja w Sprawie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z grudnia 1995 roku;
- 6). Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982roku;
- 7). Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jednolity) z dnia 9listopada 1995roku;
- 8). Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity) z dnia 24 kwietnia 1997 roku;
- 9). Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego;
- 10). Rozporządzenie MENiS 31stycznia2003 roku w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.
- 11). Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity) z dnia 26 października 1982r.
- 12). Ustawa o Systemie Oświaty z dn. 7września 1991r.
- 13). Statut Gimnazjum;
- 14). Program Wychowawczy;
- 15). Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7stycznia 2003r w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U.03.11.114z dnia 2003.01.29 z późn.zm)
- 16). Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie zakresu i organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą;
- 17). Narodowy Program Zdrowia;
- 18). Rządowy program poprawy stanu bezpieczeństwa w szkołach i placówkach „Zero tolerancji dla przemocy w szkole”;
- 19). Rządowy program „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

IV. DIAGNOZA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Program profilaktyki tworzą w szkole: zespół wychowawczy, szkolny koordynator ds. bezpieczeństwa, pozostali nauczyciele, przy współdziałaniu rodziców /opiekunów uczniów i środowiska lokalnego. Dlatego istotne było zebranie informacji od nauczycieli o trudnościach, jakie mają w pracy dydaktyczno-wychowawczej z uczniami oraz o ich oczekiwaniach dotyczących zachowań uczniów. Po przeanalizowaniu tych informacji, po konsultacjach z pedagogiem szkolnym zostały zdefiniowane najczęściej występujące w naszej szkole problemy wychowawcze:

1. Palenie papierosów
2. Wagary
3. Agresja słowna i fizyczna
4. Przemoc

V. CELE SZKOLNEJ PROFILAKTYKI

1. Rozpowszechnianie prawdziwych i rzetelnych informacji o zjawisku, którego profilaktyka dotyczy.
2. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych, a w szczególności – samoświadomości, samooceny, samodyscypliny.
3. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych, a w szczególności umiejętności empatycznych, współpracy, komunikowania się oraz rozwiązywania konfliktów.
4. Rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji oraz rozwiązywania problemów, m.in. zdolności do wybierania pozytywnych stylów życia.
5. Rozwijanie związków z grupą społeczną i poczucia odpowiedzialności za grupę, do której jednostka należy.
6. Rozwijanie dojrzałej odpowiedzialności jako właściwego wzorca ról do naśladowania przez innych (np. postawa wobec środków psychoaktywnych; styl życia; podejmowanie decyzji).
7. Wspieranie środowiska rodzinnego, społecznego i środowiska pracy, które podnosiłoby jakość życia wszystkich jego członków.
8. Umożliwienie wczesnego rozpoznawania, diagnozowania zagrożeń oraz rozwijania strategii przeciwdziałania, bazujących na znajomości przyczyn szkodliwych uwarunkowań.
9. Zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim uczniom na wszystkich zajęciach organizowanych przez szkołę.

Cele szczegółowe programu winny skupiać się na następujących zagadnieniach:

- Niedopuszczenie do występowania zjawisk patologicznych na terenie szkoły.
- Ograniczenie i eliminowanie zachowań agresywnych wśród młodzieży.
- Rozwijanie dobrego kontaktu nauczycieli z instytucjami działającymi na rzecz bezpieczeństwa.
- Podniesienie estetyki i czystości w szkole i jej otoczeniu.
- Oddziaływanie szkoły na rzecz poprawy bezpieczeństwa młodzieży, w tym organizowanie im wolnego czasu w bezpiecznym środowisku.
- Uświadamianie młodzieży zagrożeń występujących na drogach, dbanie o bezpieczeństwo w innych miejscach publicznych.
- Prowadzenie poradnictwa i ostrzegawczej polityki informacyjno – profilaktycznej.
- Kształtowanie odpowiedniej atmosfery w szkole oraz jej wizerunku jako szkoły bezpiecznej.
- Propagowanie zdrowego stylu życia (aktywności ruchowej, racjonalnego odżywiania, unikanie nalogów i używek, unikanie sytuacji konfliktowych i stresów).

Zadania szkolnej profilaktyki

- podnoszenie własnych kompetencji i wzbogacanie warsztatu pracy
- rozpoznanie i nauka zachowań asertywnych
- kształtowanie prawidłowych relacji nauczyciela z uczniem i rodzicem
- poszerzenie wiedzy o środkach psychoaktywnych
- wyposażenie w umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych
- poznawanie sposobów radzenia sobie ze stresem
- wypracowanie zachowań w sytuacjach doznawania, obserwowania i stosowania przemocy
- instalowanie i stała aktualizacja programów komputerowych zabezpieczających dostęp do niebezpiecznych stron internetowych.

VI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

Do opracowywania harmonogramu działań profilaktycznych zapraszamy przedstawicieli Policji z Wydziału ds. Nietletnich, Straż Miejską, psycholog z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,

przedstawiciela Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia (dawny OPS), pedagoga szkolnego, dyrektora szkoły i przedstawicieli zespołu wychowawczego.

Co roku harmonogram jest szczegółowo analizowany i aktualizowany według potrzeb. Będzie także prowadzona jego ewaluacja.

(Harmonogram działań profilaktycznych w załączeniu).

VII. OCZEKIWANE EFEKTY

1. Zwiększenie osobistego zaangażowania i motywacji do abstynencji ;
2. Zrozumienie, że przyjmowanie środków psychoaktywnych nie jest w zgodzie z wartościowym stylem życia.
3. Zwiększenie świadomości osobistego i społecznego zagrożenia konsekwencjami picia i nadużywania środków psychoaktywnych.
4. Nabycie zdolności samodzielnego dokonywania wyboru zachowań właściwych dla zdrowia własnego i innych.
5. Zwiększenie motywacji do systematycznego i punktualnego uczęszczania na zajęcia szkolne.
6. Nabycie umiejętności korzystania z zasad kulturalnego zachowania i podniesienie poziomu kultury osobistej.
7. Nabycie umiejętności bezpiecznego radzenia sobie z agresją oraz rozwiązywania konfliktów i sytuacji problemowych.

VIII. EWALUACJA

1. Po roku zespół realizujący program profilaktyki dokonuje ewaluacji wybranych obszarów zagrożeń.
2. Sprawozdania z realizacji programów.
3. Ankieta badająca zmiany postaw wśród młodzieży na koniec roku szkolnego.
4. Wyniki klasyfikacji i frekwencji w poszczególnych klasach.

IX. PROCEDURY POSTĘPOWANIA

Za palenie papierosów i za agresję na terenie szkoły są ustalone kary, które znajdują się w Statucie Szkoły (§ 18b).

System promowania zdrowego stylu życia i przeciwdziałania uzależnieniom reguluje jak przeciwdziałać uzależnieniom nikotyną, alkoholem i narkotykami wśród młodzieży.

Absencja uczniów jest regulowana przez procedury postępowania w przypadku niezrealizowania obowiązku szkolnego.

X. LEKTURY DOSTĘPNE W BIBLIOTECE SZKOLNEJ, ZALECANE DO UZUPEŁNIENIA ZROZUMIENIA PORUSZANYCH PROBLEMÓW

Barbara Rosiek „Kokaina”

Ruth Maxwell „Dzieci, alkohol, narkotyki”

Irena Dzierzowska „Rodzice w szkole”

Aleksander Markiewicz „Środki odurzające a młodzież”

Monika Sarwińska „Profilaktyka narkomanii”

Zeszyt 7 Programu Zapobiegania Narkomanii „Odłot” – „Substancje uzależniające – czym są i jak działają”

Obszar działania	Formy realizacji	termin	Osoba odpowiedzialna
I. Profilaktyka uzależnień	Przekazywanie rzetelnych informacji, dostosowanych do etapu rozwoju poznawczego odbiorców o bezpośrednich konsekwencjach używania środków psychoaktywnych	praca ciągła	wychowawcy pielęgniarka specjalista
	Zaangażowanie rodziców w sprawy profilaktyki antynarkotykowej (zgody rodziców na przeprowadzenie testów na obecność w organizmie ucznia środków uzależniających)	IX	wychowawcy klas pedagog
	Kampania antynikotynowa (filmy, ulotki, gazetki, dyskusje)	XI-XII	nauczyciele wf
	Informacje o AIDS (filmy, plakaty)	XII	pielęgniarka
	Spotkania, warsztaty edukacyjne z zakresu profilaktyki uzależnień organizowane dla poszczególnych etapów kształcenia: <u>klasy I</u> – program profilaktyki „Bądź świadomy” (cykl spotkań prowadzonych przez Straż Miejską) <u>klasy III</u> – spektakl profilaktyczny „Kto następny do piekła” (prowadzony przez p. Ryszarda Farona)	cały rok XI	pedagog szkolny pedagog szkolny
II. Bezpieczeństwo uczniów na terenie szkoły	Wzmoczone i systematyczne dyżury nauczycieli na przerwach	cały rok	nauczyciele
	Dyżury wspomagające pedagoga	cały rok	pedagog szkolny
	Współpraca z patrolem szkolnym	cały rok	pedagog szkolny
	Przestrzeganie regulaminów pracowni	cały rok	nauczyciele
	Wprowadzenie zeszytów korespondencji „szkoła – rodzice, rodzice – szkoła”	IX	wychowawcy
	Podejmowanie działań mających na celu ochronę uczniów przed niepożądanymi treściami w internecie	cały rok	nauczyciele informatyki
III. Propagowanie zdrowego stylu życia	Aktywność ruchowa	cały rok	nauczyciele wf
	Unikanie nałogów	cały rok	pedagog wychowawcy
	Zajęcia antystresowe dla uczniów klas III	IV	
	Unikanie konfliktowych sytuacji i stresów (warsztaty decyzyjne dla klas III)	III-IV	pedagog szkolny
IV. Przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej	Przeprowadzenie ankiety dotyczącej przemocy i sformułowanie wniosków do dalszej pracy wychowawczej	IX-X	

	Organizowanie szkoleń dla rady pedagogicznej na temat przeciwdziałania agresji wśród uczniów Spektakl profilaktyczny dla klas II „Agresja twój wróg”	w miarę potrzeb XI	dyrektor szkoły
V. Rozpoznawanie problemów środowiska uczniów sprawiających problemy wychowawcze	Rozmowy, ankiety, wywiady środowiskowe	cały rok	wychowawcy pedagog szkolny
VI. Kształtowanie poprawnych stosunków interpersonalnych	Zajęcia integracyjne przeprowadzone przez pedagoga dla uczniów klas I Obóz integracyjny uczniów klas I – jako forma budowania dobrych relacji z rówieśnikami i nauczycielami Wycieczki klasowe Imprezy szkolne dla uczniów wg kalendarza szkolnego	IX-X IX cały rok cały rok	pedagog szkolny wychowawcy klas I wychowawcy wszyscy nauczyciele